

Omgevingsrecht in tijden van corona, deel 1: plannen, vergunnen, bouwen, exploiteren, procederen (o, en leegstand!)

- Decr. 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, *BS 24 maart 2020*;
- B.VI.Reg. 20 maart 2020 houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, *BS 25 maart 2020*;
- B.VI.Reg. 24 maart 2020 tot uitvoering van artikel 5 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, wat betreft de omgevingsvergunning, *BS 30 maart 2020*;
- B.VI.Reg. 27 maart 2020 tot uitvoering van artikel 5 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, wat betreft ruimtelijke planning, complexe projecten, plan-milieueffectrapportage en leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten, *BS 1 april 2020*;
- B.VI.Reg. 27 maart 2020 tot uitvoering van artikel 5 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, wat betreft de proceduretermijnen die gelden voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege, *BS 1 april 2020*;
- B.VI.Reg. 3 april 2020 tot het verlenen van tijdelijke afwijkingen van de algemene en sectorale milieuvoorwaarden van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, *BS 9 april 2020*.

De coronacrisis schudt de samenleving duchtig door elkaar en heeft ook een impact op de besturen en de burgers wat het omgevingsrecht betreft. Plots zijn allerhande diensten aangewezen op telewerk, blijkt het toch niet meer zo evident om een aangetekende verzending tijdig te versturen of te ontvangen, en rijst de vraag of u echt wel naar het gemeentehuis moet/mag om de plannen in te kijken in het kader van een lopend openbaar onderzoek.

Het Vlaams Gewest heeft dan ook niet stilgezeten en nam op 18 maart 2020 het decreet over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid (hierna: Nooddecreet) aan.¹ Wat velen intussen wellicht al vergeten zijn, is dat dit trouwens niet het eerste Nooddecreet is: in 2018 hadden we ook al een decreet houdende afwijkingen op de gewestelijke vergunningsplicht in geval van civiele noodsituatie voor de productie van elektriciteit.²

Het huidige Nooddecreet voorziet enerzijds in een afwijking van de vergunningsplicht en anderzijds in een ruime machtiging aan de Vlaamse Regering om nadere regels uit te werken

inzake de opschorting, de stuiting of de verlenging van proceduretermijnen of de tijdelijke aanpassing van procedures of administratieve verplichtingen.

1 Decr. 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, *BS 24 maart 2020*.

2 Decr. 17 oktober 2018 houdende afwijkingen op de gewestelijke vergunningsplicht in geval van civiele noodsituatie, *BS 19 oktober 2018*.

In *STORM* houden we u graag op de hoogte en praten we u in verschillende opeenvolgende delen bij over deze noodwetgeving. In dit eerste deel gaan we in op ruimtelijke planning, wijzigingen aan de gewestelijke leegstandsprocedures, omgevingsvergunningsprocedures, de afwijking van de vergunningsplicht en de wijzigingen in de procedures voor de DBRC. Hierna volgen ook nog aparte delen over onroerend erfgoed (bijdrage 18) en bodem (bijdrage 19).

Het op zeer korte termijn ontwikkelen en uitvoeren van deze noodwetgeving is zeer zeker een huzarenstukje. Dat heeft hier en daar echter ook tot gevolg dat een aantal zaken niet altijd even eenduidig zijn geregeld. In de bespreking hierna gaan we mogelijke problemen en pijnpunten niet uit de weg.

Vooraf: deze tijdelijke regelingen kunnen worden verlengd

Hoe lang gaat dit duren? Het is een vraag die we ons allemaal dagelijks stellen, al zal het wel niet altijd met de omgevingsprocedures in het achterhoofd zijn. Als er één iets zeker is, is dat niemand de toekomst kan voorspellen. De noodwetgeving is ook zo opgevat.

Op 20 maart 2020 stelde de Vlaamse Regering bij besluit de noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid vast, die start op 20 maart 2020 en loopt tot 17 juli 2020.³ Die termijn kan volgens het Nooddecreet ook nog eens worden verlengd met 120 dagen.

In de verschillende noodbesluiten die tot nu toe op het Nooddecreet zijn gevolgd, wordt telkens als voorlopige

einddatum van de wijzigende maatregelen 24 april 2020 gekozen. Het is alvast positief dat er geopteerd is voor een eenvormige einddatum, zodat dit over de verschillende noodbesluiten gelijk loopt.

Die datum van 24 april 2020 is geprikt omdat de toen geldende federale maatregelen met betrekking tot essentiële verplaatsingen en ‘*social distancing*’ golden tot 5 april 2020. Daarnaast hield men ook rekening met de daaropvolgende paasvakantie van 5 april tot en met 19 april 2020 en ging men ervan uit dat er ook ‘na-ijleffecten’ zouden kunnen zijn na het opheffen van de maatregelen.

In alle noodbesluiten wordt voorzien dat de Vlaamse minister van Omgeving zowel de ‘einddatum’ van 24 april 2020 kan verlengen, als de verschillende concrete termijnverlengingen die de diverse noodbesluiten voorzien kan aanpassen. De minister moet daarbij enkel binnen de door de Vlaamse Regering afgekondigde noodsituatie blijven (op vandaag dus tot 17 juli 2020).

Aangezien de federale noodmaatregelen al op 27 maart 2020 werden verlengd tot 19 april 2020 en er tegelijkertijd ook al werd gesproken over een mogelijke tweede verlenging van de federale maatregelen tot en met 3 mei 2020, ligt het dus in de lijn der verwachtingen dat de minister tot verlengingen zal beslissen. Vooralsnog gaan we hier uit van de noodbesluiten die in het Staatsblad werden gepubliceerd tot en met 9 april 2020. Waar er dus verder wordt gesproken over concrete termijnen en de werking in de tijd van de maatregelen, houden we dus steeds in

het achterhoofd dat die termijnen en maatregelen kunnen worden verlengd.

Ruimtelijke planning

Voor wat de ruimtelijke planning, complexe projecten en plan-milieu-effectrapportage betreft, werd op 27 maart 2020 een besluit aangenomen door de Vlaamse Regering (hierna: Noodbesluit Planning).⁴ Daarin wordt voorzien in de verlenging van een aantal termijnen. Daarnaast gebeuren ook een aantal tijdelijke, procedurele aanpassingen.

De termijnverlengingen en extra flexibiliteit die gegeven worden in het Noodbesluit Planning hebben tot doel de gevolgen van de coronacrisis die een normaal verloop van de procedures verhinderen, waarbij de rechtsbescherming van belanghebbenden of derden beperkt wordt door de restrictieve maatregelen uitgevaardigd door de federale regering of in geval van uitvallen van de administratie door ziekte, op te vangen en te milderen.

Zoals ook verduidelijkt in de nota aan de Vlaamse Regering bij het Noodbe-

3 B.VI.Reg. 20 maart 2020 houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, *BS* 25 maart 2020.

4 B.VI.Reg. 27 maart 2020 tot uitvoering van artikel 5 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, wat betreft ruimtelijke planning, complexe projecten, plan-milieu-effectrapportage en leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten, *BS* 1 april 2020.

sluit Planning, kunnen de verlengingen van de beslissingstermijnen die in het besluit voorzien zijn geen afbreuk doen aan de mogelijkheden van termijnverlenging die op vandaag reeds zijn voorzien in de bestaande regelgeving. Indien nodig kan ook van die mogelijkheden toepassing worden gemaakt en wordt de termijnverlenging die daaruit voortvloeit dan gecumuleerd met de termijnverlengingen die zijn voorzien in het besluit. Daarenboven spreekt het voor zich dat de termijnverlengingen die zijn voorzien in het besluit niet noodzakelijk uitgeput hoeven te worden. Hieronder proberen we de tijdelijke aanpassingen dan ook overzichtelijk te maken door ze thematisch te bespreken.

Vooraleer een overzicht te geven per planningsinstrument/procedure, staan we even stil bij de algemene procedurele aanpassingen die het Noodbesluit Planning voorziet voor de **adviesinstanties**.

Er wordt niet voorzien in een verlenging van de adviestermijnen. Het departement Omgeving stelt immers dat de regelgeving waarop het Noodbesluit Planning van toepassing is (anders dan bij vergunningsprocedures), niet zou voorzien dat een uitblijvend advies geacht wordt gunstig te zijn, maar wel dat aan de adviesvereiste mag worden voorbijgegaan. Het departement Omgeving raadt dan ook aan dat de bevoegde overheid en de adviesinstantie elkaar zoveel mogelijk raadplegen, zodat duidelijk is of de adviesinstantie ervoor kiest om geen advies uit te brengen, dan wel of een (laattijdig) advies nog op komst is.⁵ Met laattijdige adviezen zou de bevoegde overheid op die

manier wel degelijk rekening kunnen houden.

Bij die redenering kunnen toch de nodige vraagtekens worden geplaatst.

Op deze manier worden een aantal adviestermijnen die gelijklopen met het einde van het openbaar onderzoek (dat wel wordt verlengd) toch verlengd, terwijl voor andere advies-termijnen gerekend wordt op communicatie tussen de bevoegde overheid en de adviesinstantie. Indien het de bedoeling is geweest om toch nog rekening te kunnen houden met laattijdig uitgebrachte adviezen, had men beter geopteerd voor een algemene verlenging van de adviestermijnen die worden vermeld in de regelgeving die wordt opgesomd in artikel 2 van het Noodbesluit Planning.

Het Noodbesluit Planning bepaalt daarentegen enkel dat de bevoegde overheid in voorkomend geval kan beslissen om plenaire vergaderingen of adviesvergaderingen voor de advisering van plannen en projecten die onder het toepassingsgebied van het Noodbesluit Planning vallen, alleen schriftelijk, via teleconferentie of via videoconferentie te houden. Diezelfde mogelijkheid is ook voorzien voor de PROCORO's en GECORO's en voor de strategische adviesraden.

Voor de **ruimtelijke beleidsplannen** voorziet het Noodbesluit Planning enkel in tijdelijke procedurele aanpassingen voor wat betreft de inspraakprocedures. De overige termijnen inzake ruimtelijke beleidsplanning zijn immers ruim en niet op straffe van verval voorgeschreven.

Inspraakprocedures

(art. 12 Noodbesluit Planning)

1) Lopende informatie-, inspraak- en participatiemomenten

- Volgende op 27 maart 2020 nog lopende informatie-, inspraak- en participatiemomenten worden geschorst en verdergezet na 24 april 2020. De termijn houdt dus van 27 maart 2020 tot en met 24 april 2020 op te lopen en loopt verder vanaf 25 april 2020:
  - De publieke inspraak over de conceptnota van een ruimtelijk beleidsplan of beleidskader
  - Het openbaar onderzoek over een ontwerp van ruimtelijk beleidsplan of beleidskader
- Tijdens deze periode van schorsing kunnen er wel nog steeds reacties, opmerkingen en bezwaren worden ingediend
- Op de website van de gemeente moet de informatie in verband met de start- en einddata van de openbare onderzoeken actueel worden gehouden

2) Nieuwe openbare onderzoeken, terinzageleggingen en raadplegingen van het publiek

- Nieuwe informatie-, inspraak- en participatiemomenten kunnen slechts plaatsvinden na 24 april 2020

⁵ Departement Omgeving, "Maatregelen inzake het Corona-virus op het vlak van ruimtelijke planning, complexe projecten, plan-milieu-effectrapportage en leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten", versie 31 maart 2020, te raadplegen op <https://omgeving.vlaanderen.be/noodbesluit-ruimtelijke-planning-complexe-projecten-plan-meren-leegstaande-en-verwaarloosde>.

Ook in het omgevingsrecht is het alle hens aan dek ingevolge de coronacrisis.

Wat de **ruimtelijke uitvoeringsplannen** betreft, voorziet het Noodbesluit Planning de volgende aanpassingen.

Inspraakprocedures

(art. 10 Noodbesluit Planning)

1) Lopende openbare onderzoeken en raadplegingen van het publiek

- Volgende op 27 maart 2020 nog lopende openbare onderzoeken worden geschorst en verdergezet na 24 april 2020. De termijn houdt dus van 27 maart 2020 tot en met 24 april 2020 op te lopen en loopt verder vanaf 25 april 2020:
  - De raadpleging van het publiek over de startnota van een ruimtelijk uitvoeringsplan
  - Het openbaar onderzoek over ontwerpen van ruimtelijke uitvoeringsplannen
- Tijdens deze periode van schorsing kunnen er wel nog steeds reacties, opmerkingen en bezwaren worden ingediend
- Op de website van de bevoegde overheid moet de informatie in verband met de start- en einddata van de openbare onderzoeken actueel worden gehouden

2) Nieuwe openbare onderzoeken en raadplegingen van het publiek

- Nieuwe openbare onderzoeken en raadplegingen van het publiek kunnen slechts plaatsvinden na 24 april 2020

Termijnverlengingen (art. 3 en 4 Noodbesluit Planning)

- De termijn voor de definitieve vaststelling van ruimtelijke uitvoeringsplannen wordt verlengd met 30 dagen. Dit geldt voor:
  - Gewestelijke, provinciale en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, waarbij de termijn voor het definitief vaststellen nog niet is verstreken op 27 maart 2020
  - Provinciale en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen die geschorst zijn door de Vlaamse regering of de deputatie op 27 maart 2020 en waarbij de termijn voor het opnieuw definitief vaststellen nog niet is verstreken op 27 maart 2020

Hoewel de termijn om een provinciaal of gemeentelijk RUP opnieuw definitief vast te stellen na een eventuele schorsing door de Vlaamse Regering of de deputatie wordt verlengd, valt op dat in het Noodbesluit Planning geen verlenging wordt voorzien van de termijn om een provinciaal of gemeentelijk RUP te schorsen of te vernietigen. Die termijnen van 45 dagen zijn nochtans ook vervaltermijnen.⁶ Waarom de termijn om het RUP opnieuw definitief vast te stellen wel wordt verlengd, maar de termijn om te schorsen of vernietigen door de 'toezichthoudende overheid' niet, wordt niet verantwoord in de nota

aan de Vlaamse Regering bij het Noodbesluit Planning. Weliswaar is het zo dat de overheid die het definitief vastgestelde RUP eigenlijk had willen schorsen of vernietigen, nog steeds naar de Raad van State kan stappen om alsnog de vernietiging ervan te bekomen. Dat is natuurlijk wel omslachtiger én kan ook niet beletten dat het RUP ondertussen wel van kracht wordt.

Wat **stedenbouwkundige verordeningen** betreft, geldt ongeveer hetzelfde als voor de RUP's. Het enige verschil is dat er hier geen bindende termijn geldt voor de eerste definitieve vaststelling (wel na schorsing), zodat ook geen verlenging moet worden voorzien.

Openbaar onderzoek

(art. 10 Noodbesluit Planning)

1) Lopende openbare onderzoeken

- De op 27 maart 2020 nog lopende openbare onderzoeken over ontwerpen van stedenbouwkundige verordeningen worden geschorst en verdergezet na 24 april 2020. De termijn houdt dus van 27 maart 2020 tot en met 24 april 2020 op te lopen en loopt verder vanaf 25 april 2020
- Tijdens deze periode van schorsing kunnen er wel nog steeds reacties, opmerkingen en bezwaren worden ingediend
- Op de website van de gemeente moet de informatie in verband met de start- en einddata van de openbare onderzoeken actueel worden gehouden

⁶ Zie art. 2.2.16, § 2 en 2.2.23, § 1 VCRO.

COVID-19

2) Nieuwe openbare onderzoeken

- Nieuwe openbare onderzoeken kunnen slechts plaatsvinden na 24 april 2020

Termijnverlengingen (art. 5 Noodbesluit Planning)

- De termijn voor het opnieuw definitief vaststellen van provinciale en gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen die zijn geschorst door de Vlaamse regering of de deputatie op 27 maart 2020 en waarbij de termijn voor het opnieuw definitief vaststellen nog niet is verstreken op 27 maart 2020, wordt verlengd met 30 dagen

Zoals we al opmerkten over de RUP's, valt ook hier op dat de termijn voor de overheid die een definitief vastgestelde stedenbouwkundige verordening wil schorsen, niet wordt verlengd.

Een bijzonder geval zijn de stedenbouwkundige verordeningen die samen met een RUP worden vastgesteld. Deze stedenbouwkundige verordeningen volgen de termijnen van het RUP, zodat deze meesurfen op de termijnverlengingen die hierboven voor de RUP's werden besproken.⁷

Voor **planologische attesten** voorziet het Noodbesluit Planning enkel in een

aantal tijdelijke procedurele aanpassingen voor het openbaar onderzoek. Deze regeling laat zich als volgt samenvatten:

Openbaar onderzoek

(art. 10 Noodbesluit Planning)

1) Lopende openbare onderzoeken

- De op 27 maart 2020 nog lopende openbare onderzoeken over aanvragen tot planologisch attest worden geschorst en verdergezet na 24 april 2020. De termijn houdt dus van 27 maart 2020 tot en met 24 april 2020 op met lopen en loopt verder vanaf 25 april 2020
- Tijdens deze periode van schorsing kunnen er wel nog steeds reacties, opmerkingen en bezwaren worden ingediend
- Op de website van de gemeente moet de informatie in verband met de start- en einddata van de openbare onderzoeken actueel worden gehouden.

2) Nieuwe openbare onderzoeken

- Nieuwe openbare onderzoeken kunnen slechts plaatsvinden na 24 april 2020

Daarbij valt toch op dat een aantal belangrijke termijnen niet worden verlengd. Zo is er de beroepstermijn van 30 dagen voor de leidend ambtenaar

of de deputatie om beroep aan te tekenen tegen planologische attesten die de opmaak van een wijziging van een RUP of plan van aanleg vooropstellen.⁸ Dit is dus een van de weinige beroepstermijnen inzake omgeving die niet worden verlengd. Daarnaast wordt ook de termijn van één jaar waarover de begunstigde van een planologisch attest beschikt om zijn aanvraag tot omgevingsvergunning voor de kortetermijnbehoeften in te dienen, evenmin geschorst of verlengd.⁹ Dat is zeer jammer, nu het verval van het planologisch attest toch een zeer verregaand gevolg is en de coronacrisis net heel wat bedrijven (die de begunstigden zijn van dergelijke attesten) hard treft.

Inzake **complexe projecten** voorziet het Noodbesluit Planning enkel in aanpassingen voor de inspraakprocedures.

7 Zie art. 2.2.5, § 2, derde en vierde lid VCRO.

8 Art. 4.4.25, § 6 VCRO.

9 Art. 4.4.26 VCRO.

Inspraakprocedures**(art. 11 Noodbesluit Planning)****1) Lopende openbare onderzoeken, terinzageleggingen en raadplegingen van het publiek**

- Volgende op 27 maart 2020 nog lopende openbare onderzoeken, terinzageleggingen en raadplegingen van het publiek worden geschorst en verdergezet na 24 april 2020. De termijn houdt dus van 27 maart 2020 tot en met 24 april 2020 op met lopen en loopt verder vanaf 25 april 2020:

- De raadpleging van het publiek over de alternatievenonderzoeksnota
- Het openbaar onderzoek over het ontwerp van voorkeursbesluit en het ontwerp van MER
- Het openbaar onderzoek over het ontwerp van projectbesluit en ontwerp van MER
- De terinzagelegging van het definitief vastgestelde voorkeursbesluit
- De terinzagelegging van het definitief vastgestelde projectbesluit
- Tijdens deze periode van schorsing kunnen er wel nog steeds reacties, opmerkingen en bezwaren worden ingediend
- Op de website van de bevoegde overheden moet de informatie in verband met de start- en einddata van de openbare onderzoeken actueel worden gehouden

2) Nieuwe openbare onderzoeken, terinzageleggingen en raadplegingen van het publiek

- Nieuwe openbare onderzoeken, terinzageleggingen en raadplegingen van het publiek kunnen slechts plaatsvinden na 24 april 2020

complexe projecten is allicht te verklaren door het gegeven dat de regelgeving inzake complexe projecten in weinig harde termijnen voorziet, op een aantal (zeer ruime) vervaltermijnen na.

Ook inzake **plan-milieueffectrapportage** beperkt het Noodbesluit Planning zich tot een aantal tijdelijke procedurele aanpassingen in het kader van een aantal inspraakprocedures.

Inspraakprocedures**(art. 13 Noodbesluit Planning)****1) Lopende openbare onderzoeken en raadplegingen van het publiek**

- Volgende op 27 maart 2020 nog lopende openbare onderzoeken en raadplegingen van het publiek bij de opmaak van een Plan-MER die verlopen overeenkomstig de procedureregels van hoofdstuk II van titel IV van het DABM, worden geschorst en verdergezet na 24 april 2020. De termijn houdt dus van 27 maart 2020 tot en met 24 april 2020 op met lopen en loopt verder vanaf 25 april 2020:

- De raadpleging van het publiek over de volledig verklaarde kennisgeving van een plan-MER
- Het openbaar onderzoek over een ontwerp van plan-MER samen met het ontwerp van plan of programma
- Tijdens deze periode van schorsing kunnen er wel nog steeds reacties, opmerkingen en bezwaren worden ingediend
- Op de website van de gemeente moet de informatie in verband met de start- en einddata van de openbare onderzoeken actueel worden gehouden

2) Nieuwe openbare onderzoeken en raadplegingen van het publiek

- Nieuwe openbare onderzoeken en raadplegingen van het publiek kunnen slechts plaatsvinden na 24 april 2020

Leegstand grote bedrijven

Het Noodbesluit Planning bevat daarnaast ook nog een aantal bepalingen met termijnverlengingen voor wat de leegstand van grote bedrijfsruimten betreft. Het gaat om termijnen die zijn terug te vinden in het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkomen van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten.¹⁰

Termijnverlengingen**(art. 6-9 Noodbesluit Planning)**

- De bindende termijn van 30 dagen die de Vlaamse regering heeft om een beslissing te nemen over een registratie inzake leegstand (na een herinneringsschrijven van de eigenaar), wordt geschorst van 27 maart 2020 tot en met 24 april 2020
- De termijn van 30 dagen voor het departement om standpunt in te nemen over een schrapping, wordt geschorst van 27 maart tot en met 24 april 2020
- De termijn van 6 maanden voor een initiatiefnemer die een financiële steun kreeg om de basisstudie in te leiden en die nog loopt op 27 maart 2020, wordt verlengd met 60 dagen
- De maximumtermijn van twee jaar na aankoop om nog financiële steun aan te vragen en die nog loopt op 27 maart 2020, wordt verlengd met 60 dagen

Dat het Noodbesluit Planning niet voorziet in termijnverlengingen inzake

¹⁰ BS 13 september 1995.

Enkel deze termijnen van het Leegstandsdecreet van 19 april 1995 worden dus verlengd. Andere termijnen inzake leegstand blijven ongewijzigd. Zo wordt de termijn voor de eigenaar om administratief beroep aan te tekenen tegen de registratie van zijn bedrijfsruimte, niet verlengd. Waarom dit niet zo is, terwijl bijvoorbeeld administratieve beroepstermijnen inzake omgevingsvergunningen wel worden verlengd,¹¹ blijkt vreemd genoeg niet uit de nota aan de Vlaamse Regering.

Vrijstelling van de omgevingsvergunningsplicht

Het Nooddecreet zelf voorziet ook in een afwijking van de omgevingsvergunningsplicht (zowel voor stedenbouwkundige handelingen als voor het exploiteren van ingedeelde inrichtingen of activiteiten).

Die vrijstelling geldt gedurende de gehele afgekondigde civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid (120 dagen), dus van 20 maart tot en met 17 juli 2020. In het schema hieronder staat een checklist van de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan.

Vrijstelling omgevingsvergunningsplicht (art. 4 Nooddecreet)

Voorwaarden

- De handelingen worden gesteld van 20 maart 2020 tot en met 17 juli 2020
- Het gaat om constructies, functiewijzigingen en exploitaties die tot doel hebben:
  - Geneesmiddelen en medisch materiaal te maken

- De ziekenhuiscapaciteit en de capaciteit van andere zorgvoorzieningen, verzorgingsinrichtingen of onderzoeksinstellingen te verhogen of te verbeteren om de gevolgen van de civiele noodsituatie te voorkomen of op te vangen

- De algemene en sectorale milieuvoorwaarden worden nageleefd¹²

Procedure

Uiterlijk de dag vóór de aanvang van de handelingen of activiteiten wordt de intentie om gebruik te maken van deze regeling:

- Per brief of e-mail (gop.omgeving@vlaanderen.be) meegedeeld aan de Vlaamse regering (via het departement Omgeving), de betrokken provincie en gemeente(n), met:
  - omschrijving van de stedenbouwkundige handelingen en exploitatie
  - opgave van de toepasselijke rubrieken uit de indelingslijst
  - vermelding van de perceelsgegevens
- Aangeplakt gedurende minstens 30 dagen, op dezelfde wijze als de aanplakking voor een omgevingsvergunning
- Door het departement Omgeving en door de betrokken provincie en gemeente op hun website geplaatst

De procedure verloopt dus niet via het omgevingsloket, omdat het daar niet op voorzien is.¹³ De Vlaamse Regering kan ook nog nadere procedurele voorwaarden bepalen inzake het gebruik van deze afwijking, maar heeft dat vooralsnog niet gedaan. Deze machtiging heeft ook meer als doel om snel te kunnen bijsturen voor het geval de vrijstelling van de vergunningsplicht

toch te ruim zou blijken.¹⁴ Ook kan de Vlaamse Regering deze regeling met maximaal 120 dagen verlengen, voor zover zij ook de civiele noodsituatie verlengt.

Bij dit alles valt op dat de verleende vrijstelling toch ver gaat (wat, gelet op de aard van de crisis, wel begrijpelijk is). Zo geldt hier, in tegenstelling tot wat het geval is in een civiele noodsituatie inzake energie, niet de beperking dat de handelingen niet mogen plaatsvinden in ruimtelijk kwetsbaar gebied.¹⁵ Daarmee is nog niet gezegd dat de handelingen zomaar in elk bestemmingsgebied kunnen plaatsvinden. Er wordt immers enkel een afwijking verleend van de vergunningsplicht. Het kan dus bijvoorbeeld nog steeds strafbaar zijn om handelingen uit te voeren in strijd met een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.¹⁶ Gebeuren de handelingen in een gebied geordend door het gewestplan, een algemeen plan van aanleg, een gewestelijk of provinciaal RUP of een meer dan vijftien jaar oude verkaveling, dan geldt wel dat vrijgestelde handelingen niet worden beschouwd als strijdig met die plannen en dus stedenbouwkundig wel doorgang kunnen vinden (althans voor zover de andere

11 Zie hierna.

12 Wel is het zo dat de minister via het nieuwe art. 1.2.3.1 VLAREM I een afwijking kan verlenen van de milieuvoorwaarden uit VLAREM I tijdens een civiele noodsituatie.

13 *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, stuk 245, nr. 1, 6.

14 *Ibid.*

15 Vgl. art. 4 Decr. 17 oktober 2018 houdende afwijkingen op de gewestelijke vergunningsplicht in geval van civiele noodsituatie, *BS* 19 oktober 2018.

16 Art. 6.2.1, eerste lid, 2° VCRO.

op het perceel aanwezige gebouwen of constructies hoofdzakelijk vergund zijn).¹⁷ Daarnaast gelden nog steeds de algemene en sectorale voorwaarden en dus ook de in die voorwaarden eventueel bepaalde afstandsregels, zodat ook daarmee rekening zal moeten worden gehouden. Men moet dus goed voor ogen houden dat de vrijstelling van de omgevingsvergunningsplicht nog niet betekent dat men 'blind' overall constructies kan neerpoeten. Ook alle andere sectorale regelgeving blijft overigens van toepassing. Zo kan men bijvoorbeeld niet zomaar beginnen bouwen in een erkend stads- of dorpsgezicht¹⁸ of in een natuurreservaat.¹⁹

Doordat er geen omgevingsvergunningsplicht geldt, zal er ook geen project-MER nodig zijn. De Europese richtlijn voorziet in een dergelijke afwijkingmogelijkheid voor noodsituaties.²⁰

Afwijking van de milieuvorwaarden

Daarnaast wordt met een besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2020²¹ ook een nieuw artikel 1.2.3.1 VLAREM II ingevoegd, dat de bevoegde minister toelaat om tijdens een civiele noodsituatie inzake volksgezondheid tijdelijke afwijkingen te verlenen van de milieuvorwaarden uit VLAREM II.

Omgevingsvergunningsprocedures

Wat de omgevingsvergunningsprocedures betreft, werd op 24 maart 2020 een besluit aangenomen door de Vlaamse Regering (hierna: Noodbesluit OV).²² Daarin wordt voorzien in de verlenging van een aantal termijnen.

Daarnaast gebeuren ook een aantal tijdelijke, procedurele aanpassingen.

Met dit besluit probeert men ervoor te zorgen dat zowel de administraties als – in mindere mate – de burger wat meer ademruimte krijgen door de verlenging van bepaalde termijnen. Tegelijkertijd wil men de administraties niet beletten ondertussen wel gewoon de omgevingsvergunningsdossiers te blijven behandelen, om te vermijden dat een dossierachterstand wordt opgebouwd.

Hieronder gaan we eerst afzonderlijk in op het toepassingsgebied van het Noodbesluit OV, omdat dit toch wel aanleiding geeft tot een aantal problemen. Uiteraard zijn alle procedurele wijzigingen maar van toepassing op die procedures die onder het toepassingsgebied van de regeling vallen. Daarna bespreken we de diverse procedurele wijzigingen, waarbij we min of meer de chronologische volgorde van een vergunningsprocedure proberen aan te houden.

Het belangrijkste knelpunt van het Noodbesluit OV is het nogal ingewikkeld omschreven **toepassingsgebied**. Dat wordt geregeld in een omvangrijk artikel 3, dat allesbehalve vlot leest en niet steeds duidelijk maakt waarom men op bepaalde punten een onderscheid lijkt te maken.

In onderstaand kader geven we in schematische vorm het toepassingsgebied weer. Aspecten uit dit schema die toch niet zo duidelijk zijn, worden aangeduid met een sterretje. Daarover volgt dan meer in de tekst onder het kader.

Toepassingsgebied Noodbesluit OV (art. 2 en 3 Noodbesluit)

1) Omgevingsvergunningsaanvragen

De regeling geldt voor alle volgende omgevingsvergunningsaanvragen:

- ingediend vóór 24 maart 2020 en waar er vóór 24 maart 2020 nog geen uitdrukkelijke of stilzwijgende beslissing (waarbij dus de beslissingstermijn is verstreken) is genomen in laatste administratieve aanleg
- ingediend van 24 maart 2020 tot en met 24 april 2020
- die na een vernietiging door de Raad voor Vergunningsbetwistingen opnieuw in behandeling worden genomen door de vergunningverlenende overheid vóór 25 april 2020*

17 Art. 4.4.1, §3 VCRO.

18 Art. 6.4.4, §1 Decreet Onroerend Erfgoed.

19 Art. 35, § 2, eerste lid, 3° Natuurdecreet.

20 Art. 1, derde lid Richtl. 2011/92/EU betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten. Zie ook art. 4.3.2, §5 DABM.

21 B.VI.Reg. 3 april 2020 tot het verlenen van tijdelijke afwijkingen van de algemene en sectorale milieuvorwaarden van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne ingeval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, BS 9 april 2020.

22 B.VI.Reg. 24 maart 2020 tot uitvoering van artikel 5 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, wat betreft de omgevingsvergunning, BS 30 maart 2020.

2) Administratieve beroepen tegen omgevingsvergunningbeslissingen

De regeling geldt voor alle volgende administratieve beroepen tegen omgevingsvergunningbeslissingen:

- ingediend vóór 24 maart 2020 en waarervóór 24 maart 2020 nog geen uitdrukkelijke of stilzwijgende beslissing (waarbij dus de beslissingstermijn is verstreken) is genomen
- ingediend van 24 maart 2020 tot en met 24 april 2020*
- die na een vernietiging door de Raad voor Vergunningsbetwistingen opnieuw in behandeling worden genomen door de vergunningverlenende overheid vóór 25 april 2020*

3) Procedures tot bijstelling van omgevingsvergunningen

De regeling geldt voor alle procedures (verzoeken én ambtshalve initiatieven) tot bijstelling van:*

- de milieuvorwaarden uit een omgevingsvergunning
- het voorwerp of de duur van een omgevingsvergunning voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit
- omgevingsvergunningen voor het verkavelen van gronden

en:

- ingediend vóór 24 maart 2020 en waar er vóór 24 maart 2020 nog geen uitdrukkelijke of stilzwijgende beslissing (waarbij dus de beslissingstermijn is verstreken) is genomen*
- ingediend van 24 maart 2020 tot en met 24 april 2020*
- die na een vernietiging door de Raad voor Vergunningsbetwistingen opnieuw in behandeling worden genomen vóór 25 april 2020*

Wat de **administratieve beroepen** betreft, valt op dat het Noodbesluit OV enkel van toepassing is op administratieve beroepen ingediend vóór 24 maart 2020 of 'ingediend van 24 maart 2020 tot en met 24 april 2020'.²³ Die formulering is opmerkelijk, omdat een strikte lezing daarvan betekent dat een administratief beroep dat wordt ingediend op 25 april 2020, *buiten* het toepassingsgebied van het Noodbesluit OV valt. Dat is vreemd omdat het Noodbesluit in een verlenging van de beroepstermijn voorziet met 30 dagen, maar dus enkel voor die administratieve beroepen die binnen het toepassingsgebied vallen.²⁴ Dit leidt ertoe dat het niet mogelijk lijkt om ná 24 april 2020 nog administratieve beroepen in te dienen waarbij het nodig is gebruik te maken van de termijnverlenging waarin het Noodbesluit OV voorziet. Dit beperkt het aantal mogelijke termijnverlengingen natuurlijk aanzienlijk. Wanneer de beroepstermijn in volle coronacrisis begon te lopen en verstrijkt op 20 april 2020, dan zal men dus nog steeds uiterlijk op 24 april 2020 het beroep moeten indienen. De daadwerkelijke termijnverlenging is in dat geval dus beperkt tot 4 dagen. Dit lijkt nochtans niet de bedoeling te zijn geweest. In de nota aan de Vlaamse Regering bij het besluit gaat men ervan uit dat de termijnverlenging met 30 dagen van toepassing is op alle beroepen tegen beslissingen die werden genomen tot en met 24 april 2020.²⁵ Indien men dat wilde bereiken, dan had men in artikel 3 van het Noodbesluit moeten verwijzen naar 'administratieve beroepen waarvan de beroepstermijn loopt op datum van de inwerkingtreding van het besluit of die aanvragen in de periode vanaf de datum van inwerkingtre-

ding van het besluit tot en met 24 april 2020'. Dit zou dan analoog zijn aan de regeling die men heeft voorzien voor de beroepstermijnen in het Noodbesluit DBRC, dat hierna wordt besproken.²⁶ Het is dus opletten geblazen met het indienen van administratieve beroepen na 24 april 2020, toch zeker als men daarbij gebruik wil maken van een verlengde beroepstermijn.

Een tweede element dat opvalt, is dat het Noodbesluit sowieso slechts van toepassing is op de procedureregels uit het OVD en zijn uitvoeringsbesluit, alsook op het MER-procedurebesluit.²⁷ Dat is vooral vreemd omdat men blijkbaar wel voorziet dat ook dossiers die na vernietiging terugkomen van de Raad voor Vergunningsbetwistingen vóór 25 april 2020, onder het toepassingsgebied van de regeling vallen. Als het in die dossiers gaat om **vergunningaanvragen die waren ingediend vóór de inwerkingtreding van het OVD op 23 februari 2017**, dan moeten die dossiers nog behandeld worden volgens de toen geldende procedureregels (VCRO, Milieuvergunningendecreet).²⁸ Voor die gevallen zullen er dan dus geen afwijkende procedureregels gelden.²⁹

23 Art. 3, eerste lid Noodbesluit OV.

24 Art. 7 Noodbesluit OV.

25 Nota aan de Vlaamse Regering bij het Noodbesluit OV, 5, <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/>.

26 Zie art. 2, eerste lid Noodbesluit DBRC.

27 Art. 2 Noodbesluit OV.

28 Art. 387 en 393 OVD.

29 In de ruimtelijke planning heeft men er overigens wél aan gedacht om de noodregeling ook van toepassing te maken op RUP's die nog een oude procedureregeling volgen: zie art. 3, § 3 en 4, § 3 Noodbesluit Planning.

© Adobe Stock

Vervolgens zijn er de **verzoeken en ambtshalve initiatieven tot het bijstellen van omgevingsvergunningen** die hierboven werden vermeld.

Om de een of andere reden heeft men deze procedures niet gewoon opgenomen in het eerste lid van artikel 3 Noodbesluit OV, waar telkens naar concrete data wordt verwezen om het toepassingsgebied af te bakenen. Voor deze procedures wordt gewoon gesteld dat *'de bepalingen die met toepassing van dit besluit gelden voor vergunningsaanvragen en administratieve beroepen (...) van overeenkomstige toepassing'* zijn. Op het eerste gezicht geldt die bepaling dan zonder tijdsbeperking, zij het dat dit niet de bedoeling bleek te zijn. Volgens de nota aan de Vlaamse Regering moet men ook hier de termijnen toepassen die in het eerste lid van

artikel 3 worden vermeld, wat zou betekenen dat het ook hier gaat om de op 24 maart 2020 lopende verzoeken of ambtshalve initiatieven, alsook de van 24 maart 2020 tot 24 april 2020 opgestarte verzoeken of ambtshalve initiatieven. Wat er ook van zij, tot 25 april 2020 is alvast duidelijk dat ook deze lopende of ingediende procedures onder het Noodbesluit OV vallen. Vervolgens is het de vraag hoe die *'overeenkomstige toepassing'* dan moet worden bekeken. Betekent dat bijvoorbeeld dat de termijn om een verzoek tot bijstelling van de milieuvorwaarden in te dienen, wat normaal moet gebeuren binnen de 30 dagen na de bekendmaking van het verstrijken van de twintigjarige termijn van de omgevingsvergunning, ook wordt verlengd?³⁰ Het lijkt erop van niet, omdat het Noodbesluit OV enkel

de beroepstermijnen en de beslissingstermijnen verlengt, maar verder nergens spreekt over het indienen van verzoeken. Een duidelijkere regeling voor deze bijstellingsprocedures was dus wenselijk geweest.

Het Noodbesluit OV is vervolgens niet van toepassing op **meldingen** (zowel van stedenbouwkundige handelingen als van exploitaties). In die procedures gaat het echter nagenoeg uitsluitend om ordeterminen, zodat dit ook logisch is.³¹

³⁰ Art. 83, § 1 OVD.

³¹ Wel is er de termijn van 6 maanden waarover een exploitant beschikt om een melding uit te voeren wanneer de indelingslijst werd aangepast (art. 110 OVD). Die termijn wordt dus niet verlengd.

Een andere omgevingsvergunning-procedure waarop het Noodbesluit OV niet van toepassing is, zijn de **procedures tot opheffing**. Artikel 3 Noodbesluit OV vermeldt enkel de vergunningsaanvragen en de administratieve beroepen en voegt daar nog de bijstellingsprocedures aan toe. Over de procedures tot opheffing (art. 92-98 OVD) wordt met geen woord gerept.

Om evidente redenen grijpt het Noodbesluit OV in voor wat de **openbare onderzoeken** betreft. De regeling laat zich als volgt samenvatten:

Openbaar onderzoek (art. 10 Noodbesluit OV)

1) Lopende openbare onderzoeken

- Op 24 maart 2020 nog lopende openbare onderzoeken worden geschorst en verdergezet na 24 april 2020. De termijn houdt dus van 24 maart 2020 tot en met 24 april 2020 op met lopen en loopt verder vanaf 25 april 2020. Tijdens deze periode van schorsing kunnen er wel nog steeds bezwaren worden ingediend³²
- Op de website van de gemeente moet de informatie in verband met de start- en einddata van de openbare onderzoeken actueel worden gehouden

2) Nieuwe openbare onderzoeken

- Nieuwe openbare onderzoeken kunnen slechts plaatsvinden na 24 april 2020

Hier moet men dus een evenwicht zoeken tussen de basisdoelstellingen van het Noodbesluit, zijnde enerzijds de overheden toelaten verder te wer-

ken en anderzijds de inspraakrechten van de burgers waarborgen. De openbare onderzoeken kunnen op dit punt dus wel werken als een belangrijke verdragende factor voor de dossierbehandeling.

Deze regeling geldt enkel voor de 'echte' openbare onderzoeken. De termijnen voor het 'mini-openbaar onderzoek' dat plaatsvindt wanneer de aangevraagde handelingen betrekking hebben op scheidingsmuren of gemene muren en waarbij de aanpalende eigenaars worden aangeschreven, worden dus niet verlengd.³³ Het departement Omgeving raadt gemeenten aan om in dat geval te wachten met het opvragen van het standpunt van de betrokken eigenaars, zodat hun termijn om te reageren niet begint te lopen. Is het verzoek al vertrokken, dan raadt het departement aan om na te gaan of inzage kan worden verleend met de nodige veiligheidsmaatregelen, dan wel om de inzage uit te stellen en dan ook buiten de termijn rekening te houden met de standpunten.³⁴

Ook over informatievergaderingen bepaalt het Noodbesluit niets, zij het dat het departement Omgeving het evident acht dat deze niet kunnen doorgaan.³⁵

Wat de **advisering** betreft, heeft men ervoor gekozen om de adviestermijnen niet te verlengen, maar wel de gevolgen van het niet uitbrengen van een advies te milderen. Ook hier moet echter worden vastgesteld dat de regeling niet geheel coherent lijkt. Samengevat is de regeling als volgt:

Adviezen

(art. 12 Noodbesluit OV)

1) Adviezen over vergunningsaanvragen, administratieve beroepen of bijstellingen

- De adviestermijnen worden *niet* verlengd
- De gevolgen van het niet tijdig uitbrengen van een advies worden wel op bepaalde punten aangepast:
  - het advies wordt niet als stilzwijgend gunstig beschouwd. Wel mag er nog steeds aan de adviesverplichting worden voorbijgegaan
  - de leidend ambtenaar (of zijn gemachtigde) van een adviserende instantie kan nog steeds administratief beroep aantekenen, ook als een advies niet of laattijdig is uitgebracht

2) Adviezen inzake een project-MER in het kader van een vergunningsprocedure

- De adviestermijn wordt niet verlengd
- Niet uitgebrachte adviezen worden niet geacht positief te zijn. Wel mag er nog steeds aan de adviesverplichting worden voorbijgegaan

32 Al is het blijkbaar niet mogelijk om deze via het omgevingsloket in te dienen (Departement Omgeving, "FAQ Maatregelen Corona", versie 3 april 2020, te raadplegen op <https://www.omgevingsloketvlaanderen.be/noodmaatregelen-coronavirus>).

33 Art. 83 Uitvoeringsbesluit Omgevingsvergunning.

34 Departement Omgeving, "FAQ Maatregelen Corona", versie 3 april 2020, te raadplegen op <https://www.omgevingsloketvlaanderen.be/noodmaatregelen-coronavirus>.

35 *Ibid.*

Het meest in het oog springt hierbij dat het CBS, in tegenstelling tot andere adviserende instanties, wél zijn administratieve beroepsmogelijkheid verliest wanneer het niet tijdig advies verleent. Naar een verklaring voor dat opmerkelijke verschil in behandeling is het vruchteloos zoeken in de nota aan de Vlaamse Regering. Integendeel, de regeling is net ingevoerd omdat het mogelijk is dat de capaciteit van een adviesinstantie tijdens de coronacrisis wel eens ontoereikend zou kunnen zijn. Waarom het CBS en zijn ondersteunende administratie op dit vlak immuun zouden zijn voor de gevolgen van het virus, verduidelijkt de Vlaamse Regering niet.

Het onderscheid doet terugdenken aan een nagenoeg identiek onderscheid dat voorheen werd ingevoerd door het decreet van 18 november 2011,³⁶ waarmee de beroepsmogelijkheden in de VCRO werden aangepast en waarbij het CBS plots niet meer als ‘adviserende instantie’ beroep kon aantekenen, daar waar adviserende instanties die over een leidend ambtenaar beschikten dit wel nog konden. Dat onderscheid werd door het Grondwettelijk Hof niet discriminatoir bevonden, op basis van de opmerkelijke redenering dat de beroepsmogelijkheden voor de gemeenten niet onevenredig werden beperkt. Immers kon het CBS nog steeds beroep aantekenen namens de gemeente, als ‘derde-belanghebbende’, waarbij het eventuele negatieve advies van het CBS kon dienen als bewijs van de ‘hinder of nadelen’ die de gemeente dan zou lijden.³⁷ Met andere woorden: de gemeenten konden nog steeds in beroep gaan, alleen moesten ze dat dan

doen als ‘derde-belanghebbende’ (wat ongeveer overeenkomt met het ‘betrokken publiek’ uit het OVD). Die rechtspraak was toch opmerkelijk, nu het vreemd voorkomt dat er geen discriminatie zou bestaan ten aanzien van het CBS – dat men binnen de omgevingsvergunningsprocedures altijd strikt onderscheidt van de gemeente – omdat datzelfde orgaan niet in eigen naam maar wel in naam van de gemeente toch nog zou kunnen beslissen om beroep aan te tekenen ... Wat er ook van zij: de gemeenten die er tijdens de coronacrisis niet in slagen om tijdig een advies uit te brengen, zullen er dus over moeten waken dat eventuele administratieve beroepen worden ingesteld namens de gemeente als lid van het betrokken publiek, en dus niet namens het CBS.³⁸

Vervolgens blijft zowel voor het CBS als voor adviesinstanties gelden dat zij geen beroep kunnen aantekenen bij de RvVb wanneer zij niet tijdig een advies hebben verstrekt. Inzake de regels voor de toegang tot de RvVb³⁹ wordt op dit punt immers niets gewijzigd, ook niet in het Noodbesluit DBRC dat we hieronder zullen bespreken. Dat kan de zaken natuurlijk nog verder bemoeilijken: een adviserende instantie die geen advies verleende, kan dus wél nog administratief beroep aantekenen. Tekent die adviserende instantie dat beroep aan in eigen naam (en dus niet bijvoorbeeld in naam van het Vlaams Gewest als lid van het betrokken publiek) en is ook de beslissing in beroep niet naar haar zin, dan lijkt het voor die adviesinstantie niet mogelijk om vervolgens naar de RvVb te trekken.⁴⁰ Wie geen tijdig advies kon verlenen, denkt er dus sowieso beter over na om alle mogelijke

middelen steeds aan te wenden als ‘lid van het betrokken publiek’.

Tijdens deze ‘lockdown-die-we-zo-niet-mogen-noemen’ is het de bedoeling zoveel mogelijk bijeenkomsten te vermijden. Zowel de vergunningverlenende overheden als de omgevingsvergunningscommissies kunnen (maar moeten dus niet) beslissen om de **hoorzittingen** alleen schriftelijk, via teleconferentie of via videoconferentie te houden. De omgevingsvergunningscommissies zelf kunnen ook beslissen om via teleconferentie of videoconferentie te vergaderen.

Om de vergunningverlenende overheden wat meer ademruimte te bieden, worden voorts de **beslissingstermijnen** over de vergunningsaanvragen verlengd. Het volgende schema maakt overzichtelijk hoe dat gebeurt:

Beslissingstermijnen (art. 4–6 Noodbesluit OV)
Eerste administratieve aanleg
- Gewone vergunningsprocedure: + 60 dagen
- Vereenvoudigde vergunningsprocedure: + 30 dagen

36 Decr. 18 november 2011 tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening inzake de beroepsmogelijkheden, BS 19 december 2011.

37 GwH 27 februari 2014, nr. 32/2014.

38 De laattijdigheid van het advies van het CBS speelt daarbij geen rol: RvVb 17 december 2019, nr. RvVb-A-1920-0376, gemeente Wielsbeke.

39 Zie art. 105, § 2 OVD.

40 Vgl. RvVb 29 maart 2011, nr. A/2011/0034.

Administratief beroep

- Gewone vergunningsprocedure: + 60 dagen
- Vereenvoudigde vergunningsprocedure: + 60 dagen

Het gaat daarbij dus enkel over de eigenlijke beslissingstermijn en bijvoorbeeld niet over de termijn voor de ontvankelijkheids- en volledighheidsverklaring. Daarnaast blijven andere vormen van termijnverlenging (bijvoorbeeld bij het toepassen van een administratieve lus) ook gewoon mogelijk. Die termijnen worden dus gewoon bij deze 'noodverlengingen' opgeteld.

Bekomt men een vergunning van het CBS of van de deputatie in eerste administratieve aanleg, dan mag men pas met de werken beginnen op de 36ste dag na de aanplakking. Dit dient om te vermijden dat de werken zouden starten op grond van een vergunning waartegen nog een administratief beroep mogelijk is. Aangezien de beroepstermijn wordt verlengd, wordt ook deze **wachttermijn** verlengd met 30 dagen, zodat pas vanaf de 66ste dag na de aanplakking mag worden begonnen met de werken. Daarbij is het zo dat die verlenging uitdrukkelijk wordt beperkt tot vergunningen afgeleverd van 24 maart 2020 tot en met 24 april 2020. Dat is begrijpelijk, omdat men allicht wilde vermijden dat personen van wie de wachttermijn al liep (of zelfs al was verstreken), plots geconfronteerd zouden worden met een langere wachttermijn. Dit heeft evenwel voor gevolg dat voor vergunningen die vóór 24 maart 2020 werden verleend, de beroepstermijn weliswaar wordt verlengd,⁴¹ maar niet de wachttermijn.

Wie bijvoorbeeld op 25 februari 2020 een vergunning kreeg en deze op 29 februari 2020 aanplakte, mag 36 dagen later beginnen te bouwen op 6 april 2020. Niettemin kan een derde bijvoorbeeld nog op 24 april 2020 beroep aantekenen tegen die vergunning. Wie dus nog vóór 24 maart 2020 een vergunning bekwam, wacht dus misschien best veiligheidshalve toch 65 dagen alvorens de werken aan te vatten.

Tot slot verlengt het Noodbesluit OV de **termijn om een administratief beroep in te stellen** met 30 dagen.

Bij de bespreking van het toepassingsgebied van het Noodbesluit OV bleek al dat de enigszins vreemde omschrijving van dit toepassingsgebied, in een strikte lezing, voor gevolg lijkt te hebben dat enkel van die verlenging gebruik kan worden gemaakt voor administratieve beroepen die uiterlijk op 24 april 2020 worden aangetekend. Op een administratief beroep aange tekend op 25 april 2020 is het Noodbesluit OV immers vooralsnog⁴² niet van toepassing.

Hoewel uitzonderingsregelingen altijd strikt moeten worden geïnterpreteerd, hebben wij uiteraard de wijsheid niet in pacht. Als men de nota aan de Vlaamse Regering of de FAQ op de website van het departement Omgeving⁴³ mag geloven, dan worden alle administratieve⁴⁴ beroepstermijnen die nog liepen op 24 maart 2020 of die beginnen te lopen van 24 maart 2020 tot en met 24 april 2020, sowieso met 30 dagen verlengd. Dat zou alvast heel wat logischer zijn. Een gewaarschuwd man of vrouw blijft er natuurlijk wel twee waard...

Raad voor Vergunningsbetwistingen en Handhavingscollege

Ook voor de jurisdictionele procedure bij de RvVb en het Handhavingscollege wordt er met een Noodbesluit van 24 maart 2020 ingegrepen (hierna: Noodbesluit DBRC).⁴⁵ In de nota aan de Vlaamse Regering wordt er vooral op gewezen dat er nog geen digitale procedure bestaat voor de Vlaamse Bestuursrechtscollages, zodat men procedurestukken nog steeds met een aangetekende zending moet indienen of op de griffie moet komen neerleggen tegen ontvangstbewijs. Het tijdig versturen van aangetekende zendingen blijkt in de huidige crisissituatie zowel voor advocaten, rechtsonderhorigen als de DBRC zelf niet steeds mogelijk. Ook de griffie van de DBRC draait voor een deel op thuiswerk, zodat er ook daar een verminderde bezetting is. De griffie is daarbij sedert 18 maart 2020 zelfs niet meer toegankelijk voor niet-personeel, zodat het dus zelfs niet mogelijk is om

41 Zie hieronder, alsook de bespreking van het toepassingsgebied van het Noodbesluit OV hierboven.

42 Zoals uit de inleiding bleek, kan de minister natuurlijk wel de datum van 24 april 2020 nog aanpassen.

43 Departement Omgeving, "FAQ Maatregelen Corona", versie 3 april 2020, te raadplegen op <https://www.omgevingsloketvlaanderen.be/noodmaatregelen-coronavirus>.

44 Over de jurisdictionele omgevingsprocedures verder meer.

45 B.VI.Reg. 27 maart 2020 tot uitvoering van artikel 5 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, wat betreft de proceduretermijnen die gelden voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege, BS 1 april 2020.

iets op de griffie neer te leggen of om een dossier in te kijken.⁴⁶ Om die reden worden er dus vooral termijnverlengingen voorzien, naast wat beperkte aanpassingen voor de UDN-procedure bij de RvVb.

Het **toepassingsgebied** van het Noodbesluit DBRC is, zeker in vergelijking met dat van het Noodbesluit OV, 'heerlijk helder' en levert dan ook weinig problemen op: het is van toepassing op alle vervaltermijnen voorzien in het DBRC-decreet en het DBRC-procedurebesluit.⁴⁷ Daarnaast is het bij uitbreiding van toepassing op de termijnen om beroep aan te tekenen bij de RvVb of het HHC. Die beroepstermijnen staan immers overal verspreid over de diverse sectorwetgeving, zijnde het Omgevingsvergunning-decreet, de VCRO, het DABM, het Decreet Onroerend Erfgoed, het Vlaams Onteigeningsdecreet en het Handelsvestigingsdecreet.

Concreet betekent dit dat voor de **RvVb** het volgende wijzigt:

RvVb
Regel: vervaltermijnen: + 30 dagen
<p>Volgende termijnen die lopen op 27 maart 2020 of beginnen te lopen in de periode van 27 maart 2020 tot en met 24 april 2020, worden met 30 dagen verlengd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de termijn om beroep aan te tekenen - de termijn om in een hangend beroep tussen te komen - alle overige vervaltermijnen tijdens de procedure

Uitzondering: vordering tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid

- Geen termijnverlengingen voor deze procedure
- Instellen vordering, indien processtukken en betekeningen door de Raad kunnen per e-mail gebeuren
- Schriftelijke of digitale zitting mogelijk
- Afwezigheid op de zitting leidt niet tot verwerping vordering en partijen kunnen in onderling overleg afzien van een behandeling ter zitting

Het Noodbesluit DBRC viseert, zoals gezegd, *alle* vervaltermijnen uit het DBRC-decreet en het DBRC-procedurebesluit. Het gaat dus niet alleen om de termijnen om bijvoorbeeld een antwoordnota in te dienen, maar bijvoorbeeld ook om een beroep tot herziening in te stellen, de termijn om tot storting van het rolrecht over te gaan ...

Vallen buiten de regeling: de ordetermijnen, zoals de termijn die de Raad koppelt aan het bevel om een nieuwe beslissing te nemen (of een andere handeling te stellen) na een vernietigingsarrest.⁴⁸ Ook wanneer de RvVb aan dat bevel een dwangsom zou koppelen,⁴⁹ zal die termijn niet mee worden verlengd: er is dan immers nog steeds geen sprake van een vervaltermijn. Ook na het verstrijken van de termijn kan nog een beslissing worden genomen of een handeling worden gesteld, alleen zullen er ondertussen dwangsommen zijn verbeurd.

Moeilijker is de vraag of de vervaltermijnen die niet worden bepaald in het DBRC-decreet of het DBRC-procedurebesluit zelf, maar in een arrest, ook

van de termijnverlenging genieten. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan de hersteltermijn die de RvVb in het kader van de bestuurlijke lus zou opleggen in een tussenuitspraak.⁵⁰ De concrete termijn wordt dan immers niet woorde-lijk in het DBRC-decreet bepaald. In de huidige context, waar alle vervaltermijnen worden verlengd (en trouwens ook de beslissingstermijnen in de administratieve vergunningsprocedures, zie hoger), zou het alleszins logisch zijn dat ook deze termijnen mee worden verlengd. Artikel 2 van het Noodbesluit DBRC kan ook in die zin worden gelezen: het is immers van toepassing op de 'vervaltermijnen *vermeld* in het DBRC-decreet en het DBRC-procedurebesluit'. Het volstaat dus dat die termijnen 'vermeld' worden in het decreet of het besluit, zonder dat ze daar ook 'bepaald' moeten worden.

46 Nota aan de Vlaamse Regering bij het besluit tot uitvoering van artikel 5 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, wat betreft de proceduretermijnen die gelden voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege, 5-6.

47 Door die ruime *catch-all*-bepaling is het Noodbesluit DBRC dus eigenlijk op meer vervaltermijnen van toepassing dan de titel van het besluit doet vermoeden: ook de termijnen voor de Raad voor Verkiezingsbetwistingen (voor de zeldzame beroepen die op vandaag nog zouden kunnen worden ingesteld) vallen hieronder, net zoals de vervaltermijnen inzake de evaluatieprocedures en procedures inzake tucht of orde voor de bestuursrechters. Dit alles is voor ons overzicht van de coronamaatregelen inzake omgeving verder niet van belang.

48 Art. 37 DBRC-decreet.

49 Art. 38 DBRC-decreet.

50 Art. 34 DBRC-decreet.

© Adobe Stock

De termijnverlengingen zijn logischerwijs niet van toepassing op de termijnen die gelden bij een vordering tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid.⁵¹ Dat is logisch, omdat het verlengen van de termijnen in strijd zou zijn met de eigen aard van deze hoogdringende procedure. Wel worden er, specifiek voor de behandeling van deze vorderingen tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, enkele procedurele aanpassingen doorgevoerd die de impact van de coronacrisis moeten milderen. Deze aanpassingen gelden vanaf 27 maart 2020 tot en met (voorlopig) 24 april 2020. Zo kunnen in die periode alle vorderingen en alle processtukken per e-mail worden ingediend. In geval van een vordering tot schorsing bij UDN is het dus niet nodig om, na het indienen

per e-mail, die vordering ook nog eens uiterlijk de eerstvolgende werkdag per beveiligde zending over te maken, zoals normaal het geval is. Ook de Raad verricht zijn betekeningen per e-mail.

De zitting kan vervolgens digitaal worden georganiseerd, of de zaak kan schriftelijk in beraad worden genomen als de partijen daarmee instemmen. In tegenstelling tot wat normaal het geval is, wordt de vordering niet verworpen wanneer de verzoekende partij niet verschijnt of niet vertegenwoordigd is op de zitting.

Let wel, deze uitzonderingen gelden enkel voor de vorderingen tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid en niet voor de 'gewone' vorderingen tot schorsing. In die procedures

kunnen zich dus wel termijnverlengingen voordoen. Ook de procedurele wijzigingen zijn daar dus niet van toepassing, zodat hier nog steeds geldt dat de vordering tot schorsing wordt verworpen indien de verzoekende partij noch verschijnt, noch vertegenwoordigd is op de zitting.⁵² Het is in die gevallen voor de partijen dan ook niet mogelijk om, zoals dit wel voor de zittingen over de vordering tot vernietiging kan, in onderling overleg af te zien van de zitting.

Vermeldenswaard is ook nog dat de griffie voor de zittingen geagendeerd in april, de partijen zelf zal contacteren om aan te dringen om af te zien van de

51 Art. 5 Noodbesluit DBRC.
52 Art. 40, § 4 DBRC-decreet.

behandeling ter zitting. Dit en andere praktische informatie over hoe de DBRC omgaat met de huidige situatie, is terug te vinden op de webstek van de DBRC.⁵³

Voor het **Handhavingscollege** geldt de volgende wijziging:

HHC
Regel: vervaltermijnen: + 30 dagen
<p>Volgende termijnen die lopen op 27 maart 2020 of beginnen te lopen in de periode van 27 maart 2020 tot en met 24 april 2020, worden met 30 dagen verlengd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de termijn om beroep aan te tekenen - alle overige vervaltermijnen tijdens de procedure

Wat hierboven werd gesteld inzake de termijnverlengingen voor de RvVb, geldt *mutatis mutandis* ook voor het HHC. Verder is er bij het HHC geen afzonderlijke procedure bij UDN, zodat er op dat punt uiteraard ook geen wijzigingen zijn te melden.

Besluit

Gelukkig heeft de Vlaamse Regering ingegrepen en voor heel wat situaties een oplossing voorzien, zodat burger en administratie de nodige ademruimte krijgen gedurende deze crisis, waarbij het tegelijkertijd in de meeste gevallen wel mogelijk blijft om door te werken. Dat is een welkom evenwicht in deze tijden, waar tussen droom en daad wel eens bijkomende praktische bezwaren kunnen staan enerzijds, maar anderzijds er allicht niemand gebaat is bij een volledige stilstand. Het valt op dat men op Vlaams niveau ook duidelijker

sneller lijkt te schakelen dan op federaal niveau, toch wat het regelen van de impact op diverse administratieve en juridische procedures betreft. De snelheid waarmee men heeft gewerkt, kan allicht ook verklaren waarom er hier en daar toch wat zaken over het hoofd werden gezien. In dit eerste deel hebben we alvast geprobeerd voor de hier behandelde regelgeving een overzicht te scheppen en de mogelijke valkuilen te identificeren. *Next up*: onroerend erfgoed en bodem.

Jelle Snauwaert en Hannes Speeckaert

⁵³ Zie <https://www.dbrc.be/corona-maatregelen>, laatst geraadpleegd op 9 april 2020.